

**Тема. Джаз.**

**Мета.** Ознайомити з особливостями сучасних музичних явищ (джазом), розглянути особливості понять «імпровізація», «музична імпровізація», ознайомити з історією виникнення джазу, розглянути напрями та інструменти джазу, ознайомити із творчістю видатних джазових виконавців та із термінологією джазової музики.

**Розвивати** вміння учнів уважно слухати музику, надавати характеристику джазовим композиціям, вчити розпізнавати на слух інструменти в джазовій музиці.

**Виховувати** ціннісне ставлення до джазової музики, інтерес до історії розвитку джазу, творчості видатних джазменів.

**Хід уроку****1. Організаційний момент. Музичне привітання.****2.Актуалізація опорних знань.**

- Що таке музичний стиль?
- Які види музики ви знаєте?
- Який незвичний музичний інструмент виконував адажіо В.А. Моцарта?
- Які значення має слово «адажіо»?
- Що означає поняття «стиль»?

**3. Мотивація до навчання. Повідомлення теми уроку.** Сьогодні на вас чекає незабутня подорож у Країну джазової музики. Ми ознайомимося з характерними ознаками і музичними інструментами джазу та джазовими музикантами. Чи готові ви подорожувати?

**4. Новий матеріал для засвоєння. Розповідь про джазову музику: історію виникнення, відомих виконавців.**

**Джаз** (англ. jazz) — напрям у музиці, що виник на межі XIX- XX століть у США як синтез африканської та європейської культур.

Характерними рисами джазу є імпровізаційність, підвищена емоційність, специфічний склад виконавців та інструментарію, використання різноманітних тембрових барв, звуконаслідування тощо.

**Музичний словничок**

**Імпровізація** (франц. *improvisation*, від лат. *Improvises* — непередбачений) — створення художнього твору (наприклад, музичного, поетичного, сценічного) в

момент його виконання без попередньої підготовки. Музична імпровізація — історично найдавніший тип музикування.

Джаз виник як поєднання декількох музичних культур і національних традицій. Зародження джазової музики нерозривно пов'язане з історією. Раби, завезені з Африки на територію Нового Світу, не були вихідцями з одного роду і не розуміли один одного. Необхідність консолідації привела до об'єднання безлічі культур та створення єдиної культури афроамериканців. Так, наприкінці XIX століття склався музичний жанр регтайм. Згодом ритми регтайму в поєднанні з елементами блюзу та духовними співами африканців (спіричуелс і госпелз) дали початок новому музичному напрямку. Завдяки процесам змішування африканської музичної культури та європейської і виник джаз у загальноприйнятому розумінні.

Розгляньте схему, яка вам розкаже про виникнення джазу (с. 101).



Історично основним стилем класичного джазу вважається новоорлеанський джаз, що сформувався наприкінці XIX ст. на ґрунті африканського фольклору, народної та побутової музики креолів (нащадків португальських та іспанських колонізаторів) у місті Новий Орлеан.

Для новоорлеанського джазу характерна колективна імпровізація, сольні інструменти тут протистоять ритмічній групі (банджо, тубі й ударним).

### **1920-ті — ера диксиленду.**

У ці роки джазова музика розповсюджується по США та продовжує розвиватися. У Новому Орлеані формуються перші диксиленди — великі джазові ансамблі, серед яких особливе місце займає ансамбль «Original Dixieland Jass Band», який у 1917 році зробив перший джазовий звукозапис.

### **1923—1929 рр. — «золота ера джазу».**

Це період розквіту бендів (джазових груп). До Нью-Йорка переїжджає оркестр Д. Еллінгтона, який привніс у джаз такий рівень складності, якого ще ніколи не було в розважальних оркестрах.

## **1930-ті роки — ера свінгу.**

У цей час виникають біг-бенди (джазові групи, до складу яких входить більше 17 учасників). Тоді ж виник і стиль джазу — свінг, який сформувався і набув великої популярності в період між 1935—1945 роками в концертах біг-бандів.

У свінгу відсутня колективна імпровізація, а на перший план виступають аранжування та сольна імпровізація. Концертний свінг мав нечуване поширення в історії популярної музики. «Королем» цього стилю вважають Бені Гудмена.

В епоху свінгу та панування біг-бандів з'явилося багато професійних виконавців джазу. Майстерність Біллі Холідей та Еллі Фіцджеральд стала зразком для співачок майбутніх десятиліть. Першим зразком чоловічого джазового стилю став Луї Армстронг. Популярним виконавцем був Френк Сінатра.

Створено новий стиль **теа-джаз** (театральний джаз), який сформували Л. Утьосов та Я. Скоморовський. На межі 40-50-х років ХХ ст. виник новий різновид джазу — **ритм-енд-блюз**.

У наступні роки джаз продовжує розвиватися, з'являються імена нових виконавців та оркестрів.

В історії джазової музики відомо численні напрями та стилі: *кул- джаз, фрі-джаз, ф'южн, диксиленд, ритм-енд-блюз, соул, рок-н-рол, свінг, бі-боп, біг-біт, прогресив тощо*.

Поява музикантів неамериканського походження сприяла становленню багатьох національних джазових шкіл, зокрема й української. Після спаду інтересу до джазу в 90-х роках ХХ ст. він знову став набирати популярності в молодіжній культурі сьогодення.

**Музичне сприймання. Ф. Сінатра. «Learnin the Blues» <https://youtu.be/kO-FIPPu-ZE> , Дж. Герман. «Hello, Dolly!» <https://youtu.be/E17xhtwy85M> , Е. Фіцджеральд та Л. Армстронг. «Summertime» [https://youtu.be/h3kQt14\\_5OQ](https://youtu.be/h3kQt14_5OQ) .**

### **Аналіз музичних творів.**

1. Розкажіть про ваші враження від джазової музики.
2. Які музичні інструменти вам вдалося розпізнати?
3. Які особливості джазового співу? Чим він відрізняється від академічного виконання?
4. Розкажіть про засоби виразності та мелодію кожного твору.

**Виконання творчого завдання. Робота з ілюстраціями.**

Розгляньте зображення інструментів, на яких виконують джаз.



dreamstime.com

ID 133433876 © Seetucker

## Музичний словничок

Джаз (англ. jazz) — жанр професійної музики, що виник на початку XX ст. в південних штатах США внаслідок взаємодії африканської та європейської танцювальної музики.

Джерелами джазу були імпровізаційні форми негритянської народної музики (спіричуелс, блюз, регтайм), а також танцювально-побутова музика білих переселенців.

**Джазмен** — музикант, який виконує джаз (який вміє імпровізувати).

**Джаз-бенд** — великий джазовий оркестр.

**Фізкультхвилинка «Веселий настрій»** <https://youtu.be/6iJaHoVGPZI> .

**Поспівка. Вправи для розвитку музичного слуху та голосу**  
[https://www.youtube.com/watch?v=p\\_4GRka2sgI](https://www.youtube.com/watch?v=p_4GRka2sgI) .

**Виконання пісні. «Хуртовина» (слова М. Сингаївського, музика М. Катричка)** <https://youtu.be/9CEg2f8Ojr0> .

Спробуйте виконати власну імпровізацію на мелодію приспіву під ритмічні клацання руками. Зімпровізуйте мелодію в джазовому стилі.

### **5. Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія.**

- Що таке джаз?
- Які особливості джазової імпровізації?
- На яких інструментах зазвичай виконують джаз?
- Назвіть відомі імена в джазовому мистецтві.

### **6. Домашнє завдання.**

Знайдіть інформацію про видатних джазменів та джаз-бендів світу та збережіть її. Свою роботу надішліть на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя [ndubacinskaa1@gmail.com](mailto:ndubacinskaa1@gmail.com) . Успіхів!